

การรักษาโรคมะเร็งด้วยวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวทาง ของพระปพนพัชร จิระมโ (ภิกษุปัทธนี) วัดคำปะม อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

พระวัชรินทร์ กตมโ (วงศ์วรณ)

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เชิงพรรณานี้ต้องการศึกษาผลงานของพระปพนพัชร จิระมโ (ภิกษุปัทธนี) เจ้าอาวาสวัดคำปะม อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนครใน ๒ ประเด็น คือ ๑) เพื่อศึกษาวิธีการประยุกต์ผสมผสานการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานร่วมกับแพทย์ทางเลือกนำมาใช้บำบัดรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะสุดท้าย ๒) เพื่อศึกษาผลการประยุกต์การปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานร่วมกับแพทย์ทางเลือกนำมาใช้บำบัดรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะสุดท้าย

ผลการศึกษาพบว่า ๑) พระปพนพัชร จิระมโ (ภิกษุปัทธนี) สอนวิปัสสนากัมมัฏฐานเชิงประจักษ์ใน “มรณานุสสติโยนิโสมนสิการให้ถึงอุคคหนิมิต” ให้ผู้ป่วยและญาติโดยหลักปฏิบัติ ๖ อ. ได้แก่ อริยบถ ๑, อารมณ ๑, อาหาร ๑, อาการ ๑, อริยสัง ๑, และอาหาร ๑ ปล่อยวางอุปทาน ๕ กำหนดรูปนามได้ เนื่องจากในการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานนี้กระแสประสาทสันหลังจะไปกระตุ้นต่อมพิทูอิทารีในสมองหลังสารเอ็นโดฟิน ทำให้ความเครียดเหตุสำคัญของการเสียชีวิตของผู้ป่วยมะเร็งลดลง, ๒) ผลการประยุกต์ใช้หลักวิปัสสนากัมมัฏฐาน* ปรากฏผู้ป่วยที่ยังมีชีวิตอยู่ ๘๘.๕% (นอนชม ๓๗.๓%, ร่วมกิจกรรมครอบครัวได้ ๒๘.๗%, ร่วมกิจกรรมสังคมได้ ๑๗.๗%, เป็นวิทยากรได้ ๕.๘%), เสียชีวิต ๑๑.๕% (ก่อนกำหนด ๑.๙๑%, ตามกำหนด ๐.๙๕%, หลังกำหนด ๓ เดือน ๓.๘๒%, หลังกำหนด ๖ เดือน ๕.๘๐%)

* โดยผู้วิจัยศึกษาด้วยวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) แบบการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary or Content analysis), มี.ย. ๕๓- ธ.ค. ๕๓, ในประชากร ๒๐๙ คน

ABSTRACT

The objectives of this descriptive study were to study accomplishment of Phra Paponpatchra Ciradhammo (Pibanpaknatee) Wat Khampramong Umphur Pannanikom Sakon Nakhon province in 1) Study how application integration Vipassana-Meditation practice with medical alternatives to treatment the end stage cancer patients 2) To study the application results.

Results of the study were: 1) Phra Paponpatchra Ciradhammo (Pibanpaknatee) Wat Khampramong Umphur Pannanikom Sakon Nakhon province teaching in seemed-death reconsider make up to mind by six legislate (Demeanor, Mood, Food, Symptoms, Four noble truths, and Respect) liberation on mind. Because of spinal nerve flow to stimulate the pituitary in the brain ejaculation Endorphine (Endogenous morphine) to reduce anxiety by Vipassana-Meditation practice, 2) The main results of applying Vipassana-Meditation^๒ there is an 88.5% still alive (37.3% helplessly, 28.7% family activity, 17.7%, social activity, 4.8% as a lecturer), 11.5% died (early 1.91%, by assigning 0.95%, after 3 months 3.82%, after 6 months 4.80%).

บทนำ

อินจิวา วต สงขารว อุปปาทวยธมมิโน อุปปชชิตวา นิรุชฌนติ เตสํ วุปลโม สุโขติ ฯ สังขารทั้งหลายไม่เที่ยง มีความเกิด มีความเสื่อมเป็นธรรมชาติ, ความเสื่อมอาจมีด้วยเหตุปัจจัยของ “พยธิทุกข์” ทุกข์จากโรคภัยไข้เจ็บเป็นอาทิ เช่น เสื่อมด้วยโรคมะเร็ง เป็นต้น คนไทยเสียชีวิตจากโรคมะเร็งปีละกว่า ๕๐,๐๐๐ คน องค์การอนามัยโลก (WHO) ระบุเฉพาะภูมิภาคเอเชียมีคนเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งประมาณ ๔,๐๐๐,๐๐๐ คนต่อปี และจะเพิ่มเป็น ๖,๕๐๐,๐๐๐ คน เพิ่มปีละ ๒๐ % ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ “โรคมะเร็ง” จะเป็นปัญหาใหญ่ต่อไป

ปัจจุบันการรักษาโรคมะเร็งในประเทศไทยใช้วิธีการรักษาด้วยแพทย์แผนปัจจุบัน และ แพทย์ทางเลือก สำหรับผู้ป่วยรายที่แพทย์แผนปัจจุบันจำหน่ายออกจากระบบการรักษาตามระบบวิทยาศาสตร์สุขภาพแผนใหม่ มีวิธีการรักษาด้วยการแพทย์ทางเลือกแบบใช้กายประสาณใจ Mind-Body Interventions

---

^๒ Descriptive Research & Documentary or Content analysis, July- 2010- Dec-2010, Population: 209.

^๓ ชัยณรงค์ กิตินารธอินทรานี, “อยู่กับมะเร็งที่อโรคยศาล”, หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.bangkokbiznews.com/bodyheart/20080104/news.php?news=column_25589595.php [๒๗ มกราคม ๒๕๕๑].

ได้แก่ กาย สังคม และจิตวิญญาณ ผสมผสานรักษาแบบองค์รวม (Holistic healthcare) เพราะผู้ป่วยประเภทนี้มี ‘โหม่งสเวทนา’ ปรากฏการรักษากายเลือกวิธีได้ตามความเหมาะสม ส่วนจิตรักษาด้วย ‘สมาธิบำบัด’ เช่น สติปัฏฐาน, วิปัสสนากัมมัฏฐาน, บริหารกายประสานใจได้สมบูรณ์ มีระบุในคิริมานทสูตรว่า “การเจริญในสัจญา ๑๐ คือการเจริญวิปัสสนา มีอานิสงส์ในทางระงับโรคภัยได้ กายมีโรคภัยที่เป็นทุกข์และโทษอันเป็นธรรมดา ย่อมเกิดความรู้อริยสัจ (อารมณ์) ในทุกข์นั้น หรือ ทุกขเวทนา”^๔ปัจจุบันแพทย์ใช้กายประสานใจช่วยผู้ป่วยลดความวิตกกังวล เพิ่มภูมิคุ้มกัน

การรักษาโรคมะเร็งด้วยวิธีการแพทย์ทางเลือกมีทั่วไปในทุกภาคของประเทศไทย เช่น “มูลนิธิอภิญญาอโรคยศาล” ผู้ก่อตั้งมูลนิธิคือ พระปพนพัชร จิระมโฆ (ภิบาลพัทธรินทร์) เจ้าอาวาสวัดคำประมง อำเภอพรหมนิคม จังหวัดสกลนคร รับบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะสุดท้าย ด้วยวิปัสสนากัมมัฏฐานร่วมกับแพทย์ทางเลือกอื่น อาทิ ดนตรีบำบัด ฟังเข็ม ยาสมุนไพรโยคะ ชี่กง โดยมีกลุ่ม ‘จิตอาสา’ ประเภทบุคลากรทางการแพทย์ติดตามผลการรักษาต่อเนื่อง เช่น ตรวจเลือดสด (Live Blood Analysis) ด้วยเครื่อง Dark field Microscope ซึ่งทำหน้ามีประวัติเป็นมะเร็งที่หลังโพรงจมูก บำบัดรักษาอาการ ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย เมื่อเปลี่ยนวิธีการรักษาด้วยการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานร่วมกับการใช้ยาสมุนไพรรักษา ยังผลให้อาการโรคมะเร็งหายไป ต่อมาท่านช่วยรักษาให้ผู้ป่วยมะเร็งที่มาร้องขอ ปรากฏผลการรักษาเป็นไปด้วยดี และเมื่อมีผู้ป่วยเพิ่มขึ้น จึงจัดตั้งเป็น “มูลนิธิอภิญญาอโรคยศาล” เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๗ รับผู้ป่วยนับแต่ต้น จำนวน ๒,๖๕๐ คน บำบัดรักษาสำเร็จมาแล้ว ๘๗๕ ราย ใช้งบประมาณจากเงินบริจาคกว่า ๓๐ ล้านบาท ก่อสร้างอาคารสถานที่ และอุปกรณ์การแพทย์ ที่จำเป็น บนพื้นที่กว่า ๑,๐๐๐ ไร่

การปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งร่วมกับแพทย์ทางเลือกนี้ยังไม่มีการศึกษาโดยอธิบายกระบวนการรักษาอย่างชัดเจนว่าสามารถทำได้อย่างไร ผู้วิจัยจึงกำหนด “มูลนิธิอภิญญาอโรคยศาล” สถานรับบำบัดรักษาผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้ายแบบให้เปล่าโดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา ของพระปพนพัชร จิระมโฆ (ภิบาลพัทธรินทร์) เจ้าอาวาส วัดคำประมง ผู้ก่อตั้งมูลนิธิ และเป็นผู้กำหนดแนวทางการบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็ง ตั้งอยู่ ณ วัดคำประมง อำเภอพรหมนิคม จังหวัดสกลนคร เป็นกรณีศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานที่นำมาประยุกต์ใช้บำบัดรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งร่วมกับแพทย์ทางเลือกของพระปพนพัชร จิระมโฆ (ภิบาลพัทธรินทร์) เจ้าอาวาสวัดคำประมง อำเภอพรหมนิคม จังหวัดสกลนคร
๒. เพื่อศึกษาผลของการประยุกต์ใช้หลักวิปัสสนากัมมัฏฐานในการบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งร่วมกับแพทย์ทางเลือกของพระปพนพัชร จิระมโฆ (ภิบาลพัทธรินทร์) เจ้าอาวาสวัดคำประมง อำเภอพรหมนิคม จังหวัดสกลนคร.

^๔ อัง. ทสก-เอกาทศนิบาต (ไทย) ๑๖/๖๐/๙๙.

ขอบเขตการวิจัย

วัดคำประมง ต.สว่าง อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร มิถุนายน ๒๕๕๓ ถึง ธันวาคม ๒๕๕๓.

ปัญหาที่ต้องการทราบ

วิปัสสนากัมมัฏฐานแนวทางของพระปพนพัชร์ จิระมโฆ (ภิกษาลักตฺรณี) ช่วยคลายทุกข์เวทนา (ความปวด) ให้ผู้ป่วยมะเร็งที่ยอมรับวิธีการบำบัดรักษาได้หรือไม่.

สมมุติฐานการวิจัย

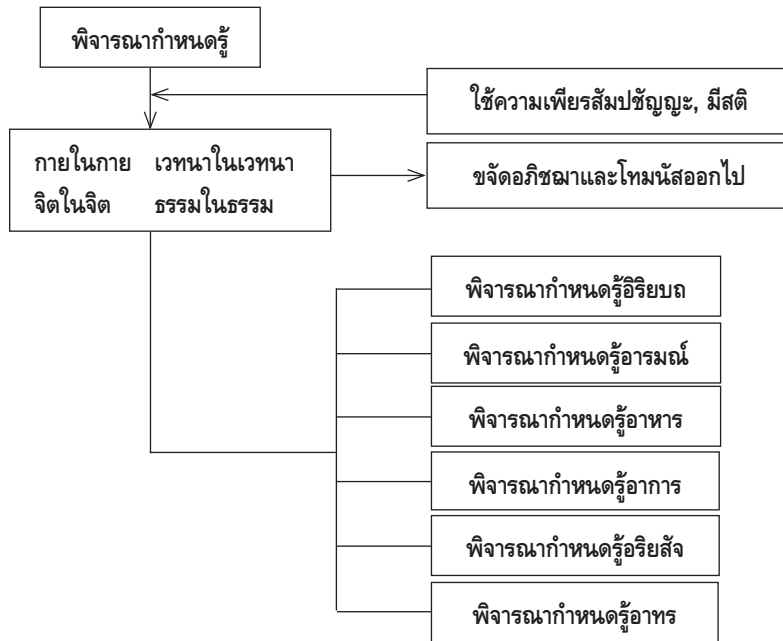
ความเข้าใจองค์ความรู้วิปัสสนากัมมัฏฐานแนวทางของพระปพนพัชร์ จิระมโฆ (ภิกษาลักตฺรณี) ของผู้ป่วย ณ มูลนิธิภิญญานอโรคยศาลสัมพันธ์กับความสามารถรับทุกข์เวทนา (ความปวด).

สรุปผลการวิจัย

ก. **แนวทางประยุกต์การปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน**ของพระปพนพัชร์ จิระมโฆ (ภิกษาลักตฺรณี) เจ้าอาวาสวัดคำประมง อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนครที่นำมาใช้บำบัดรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งร่วมกับแพทย์ทางเลือกนั้น เป็นการรักษารวม คือรักษาทั้งกายและใจพร้อมกันไปที่เรียกว่า Mind Body System หรือ Palliative care การรักษาใจก็คือ การทำให้ใจสงบระงับ ไม่ซัดส่าย รู้สัจธรรมของธรรมชาติว่าทุกสิ่งล้วนต่างดำเนินไปตามกฎแห่งไตรลักษณ์ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เมื่อเกิดขึ้นก็เนื่องด้วยเหตุปัจจัย หรือกรรมเป็นเหตุให้เกิด ทุกสิ่งล้วนไม่มีตัวตน เกิดจากสังขารปรุงแต่งให้เป็นไปต่างๆ ทั้งสิ้นโรคมะเร็งนี้เป็นโรคสัมพันธ์กับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งความเครียดก็คือภาวะซัดส่ายของจิต เนื่องด้วยบุคคลนั้นผัสสะกับกามตัณหา ภวตัณหา และวิภวตัณหา เมื่อไม่ได้ ไม่เป็นไปตามที่ต้องการจึงเกิดอาการของ ปริเวหะ ทุกข์ โทมนัสสะ แม้อุบายาสะ เหล่านี้เป็นต้น การจะรักษาให้บุคคลที่เป็นโรคมะเร็งให้ประสบผลสำเร็จได้ก็ต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ คือแก้ที่จิต ดังพระพุทธพจน์แสดงแก่นุกุลปิตาพราหมณ์ ว่า “เมื่อเธอมีกายที่กระสับกระส่ายอยู่ ก็พึงอย่าให้จิตกระสับกระส่ายไปด้วย เพราะจิตที่กระสับกระส่ายย่อมนำมาซึ่งพยาธิทุกข์ทั้งปวง”

ในขณะที่ดำเนินการรักษาจิตให้เกิดองค์ความรู้เห็นตามนัยแห่งสัจธรรม โรคทางกาย คือมะเร็งจะถูกขจัดออกด้วยวิธีการต่างๆ ประกอบด้วย ยาสมุนไพรสูตรที่เหมาะสมกับอาการโรค อาทิ เมื่อผู้ป่วยที่อาการโรคขั้นหนักเหล่านี้มาถึง เบื้องต้นจะได้รับยาสูตรจัดพิฆก่อน พิษร้ายที่เกิดจากมะเร็งจะถูกขับออกทางปัสสาวะ, อุจจาระ จากนั้น ๒-๓ วัน อาการทางกายจะดีขึ้นเป็นลำดับ เปลี่ยนจากนอนซมมาเป็นเดินเองได้โดยไม่ต้องประคอง เมื่อผู้ป่วยและญาติปฏิบัติตามหลักของพระปพนพัชร์ จิระมโฆ (ภิกษาลักตฺรณี) แนะนำตามหลัก ๖ อ. ไว้ในหนังสือคู่มือผู้ป่วยอย่างเคร่งครัด พยาธิสภาพของผู้ป่วยจะดำเนินไปในทางที่ดีเป็นลำดับ ดังแสดงด้วยกรอบแนวคิดต่อไปนี้

ตารางภาพที่ ๑ กรอบแนวคิดการประยุกต์หลักปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน

๑. กำหนดรู้ในหมวดอิริยบถ

พื้นฐานทั่วไปของผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้ายถูกกำหนดเวลาตายไว้ ระดับสภาพจิตต่ำมาก วิธีปลุกจิตสำนึกให้ปฏิบัติในหมวดอิริยบถ ได้แก่

เวลา ๘.๓๐-๙.๐๐ น. ออกกำลังกายแบบอาโรบิค, แบบโยคะ ฯลฯ

เวลา ๙.๐๐-๙.๓๐ น. ภาวนาสมาธิในหมวดดนตรีบำบัด

เวลา ๙.๓๐-๑๐.๐๐ น. ฟังเทศนาธรรม ให้กำหนดรู้ใน กามตัณหา ภาวะตัณหา วิภาวะตัณหา

เวลา ๑๘.๐๐-๑๙.๓๐ น. สวดมนต์เย็น, สมาธิภาวนา, เดินจงกรม

เวลา ๑๙.๐๐-๒๐.๓๐ น. ดนตรีบำบัด

เวลา ๒๐.๓๐-๒๑.๐๐ น. ฟังเทศนาธรรม ให้กำหนดรู้ใน กามตัณหา ภาวะตัณหา วิภาวะตัณหา

๒. พิจารณา กำหนดรู้ อารมณ

อารมณ์เกิดเมื่ออายตนะภายในกระทบกับอายตนะภายนอก เช่น เวทนา อันได้แก่ ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉยๆ แล้วจะเกิดสัญญา สังขาร วิญญาณ ต่อเนื่องกันไปพัฒนาเป็นความเครียด ผู้ป่วยและญาติ จะได้รับคำแนะนำถึงความหมายของความไม่มีตัวตนของรูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ ตนเท่านั้นที่พัฒนาจิตของตนได้ ผู้อื่นคงมาทำหน้าที่ไม่ได้เป็นเรื่องเฉพาะตน อารมณ์ที่เป็นฝ่ายอกุศล คือจุดเริ่มของอกุศลกรรมทั้งปวง เมื่อเริ่มก่อขึ้นแล้วไม่พิจารณา กำหนดรู้ ให้แน่ชัด อารมณ์ที่ว่านี้จะพัฒนา ต่อเนื่องปรุงแต่งต่อไปไม่สิ้นสุด

๓. พิจารณากำหนดรู้้อาหาร

ให้มีสติสัมปชัญญะในการเลือกบริโภคอาหาร หรือแม้แต่ยารักษาโรค มีผู้ป่วยหลายราย ต้องเสียชีวิตเพราะไม่กำหนดรู้้อาหารนี้ ตัวอย่างในปลาว่ามีสาร Nitrosamines^๕ บ่อยครั้งผู้ป่วยสำคัญ ผิดว่าร่างกายดีขึ้นแล้ว ห้ามใจอยากไม่ได้ มีตัวอย่างของผู้ป่วยที่กลับบ้านกินส้มตำใส่ปลาร้า จากนั้น เพียง ๒-๓ วันอาการทรุดกลับมาเสียชีวิตที่วัดคำประมง

๔. พิจารณากำหนดรู้้อาการ

อาการโดยรวมของผู้ป่วยโรคมะเร็ง คือ โสกะ ปริเทวะ ทุกขะ โทมนัส อูปายาสะ ผู้ป่วยและญาติ จะได้รับคำแนะนำให้เร่งเพียงพิจารณาที่กำหนดรู้ว่าอุปาทานขันธ ๕ มีความหมายอย่างไร การเข้าไปกำหนด ความมีตัวตนเกิดผลอย่างไร การปล่อยวางซึ่งสังขารปรุงแต่งส่งผลอย่างไร เช่น ความปวดที่เกิดจาก มะเร็ง นอกจากการระงับด้วยยาแล้ว สามารถระงับได้ด้วยจิต ความปวดมากน้อยก็เนื่องจากสังขาร ไปปิดกั้นปัญญาส่วนระลึกรู้ในต้นเหตุการปวด ส่วนหนึ่งความปวดเกิดเนื่องจากการกดทับที่ไม่ให้ ความสำคัญต่อการวางตำแหน่งสมดุลงในอริยบททั้ง ๔

๕. พิจารณากำหนดรู้้อริยสัจ ๔ คือ รู้ว่าอะไรคือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค ทางนำไปสู่ ความหลุดพ้นจากทุกข์ ได้แก่ อุปาทานขันธ ๕ อันเป็นตัวทุกข์ ปล่อยวางได้ ไม่หวั่นไหว ไม่กังวลกับความตาย ความพลัดพรากที่จะมาถึง ประคองจิตให้หนึ่งอยู่กับปัจจุบันที่สุด ละเสียซึ่งอกุศลธรรม อาทิ โสภ โภจร หลง กามตัณหา ภวะตัณหา วิภวะตัณหาออกไปให้หมดจด เจริญจิตให้สะอาด สงบ และพิจารณาภรณ์สติเป็นอารมณ์กัมมัฏฐานให้ยิ่งขึ้นไป “พระพุทธศาสนามองโลกด้วยสายตาสวยงาม แพทย์ อริยสัจ ๔ บำบัดโรคของชีวิต”^๖

๖. พิจารณากำหนดรู้้อาหาร

การประคองจิตให้หนึ่งไม่กังวลขัดส่ายส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการมองโลกในเชิงบวก ขณะเดียวกันมานะความยึดติดแต่ในตน คืออุปสรรคไม่ก่อให้เกิดปัญญา เมื่อมีผู้ป่วยที่อาการหนักอาจ เป็นวาระสุดท้าย จะมีเสียงตามสาย แจ้งให้ไปร่วมกันสวดอิติปิโสแก่ผู้ป่วย ทุกคนจะมีจิตปล่อยวางเข้า ถึงสภาวะธรรมว่าทุกสิ่งล้วนเป็นเช่นนี้ มีสติ ไม่หวั่นกับความตายที่จะมาถึง เมื่อแสดงธรรมิกถาเรื่องราว กรรมของผู้ตายที่สราภาพก่อนสิ้นใจ และขอไปอย่างสงบ ทุกคนจะเข้าใจในสังขารแห่งชีวิตในที่สุด

ข. ผลของการประยุกต์ใช้หลักวิปัสสนากัมมัฏฐานในการบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งร่วมกับ แพทย์ทางเลือก ปรากฏดังนี้

- ๑) เมื่อผู้ป่วยมาถึงมูลนิธิหรือภิญญาณโโรคยศาล สถิติที่ปรากฏ คือ
  - (ก) นอนชมช่วยตัวเองไม่ได้ มีสภาวะจิตไม่นิ่ง หมดหวัง ปวดมาก จำนวน ๒๘ คน
  - (ข) อาการช่วยตัวเองได้บางส่วน สภาวะจิตสงบต้องใช้รถเข็น จำนวน ๑๕๔ คน

^๕ ศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, **อันตรายจากสารไนโตรซามีน: ประมวลสารสนเทศ พร้อมใช้: ๒๕๕๒**, หน้าบทคัดย่อ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://siweb.dss.go.th/repack/fulltext/IR23.pdf> --1k.

^๖ พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), **การแพทย์ไทย: ทางเลือกในยุคโลกาภิวัตน์**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธรรมสาร จำกัด), หน้า ๑๐๗

(ค) ค่อนข้างปกติสามารถเข้าร่วมกิจกรรมเบาๆ เช่นทำวัตรสวดมนต์เช้า-เย็น, ดนตรีบำบัด หรือสามารถประกอบอาหารเองได้ไม่ต้องมีคนคอยประคอง จำนวน ๒๗ ราย ส่วนนี้จะปวดนานๆ ครั้ง และรู้ได้ว่าจะปวด

๒) เมื่อผู้ป่วยผ่านการบำบัดรักษาไปได้ ๓ วัน สถิติที่ปรากฏคือ

ผู้ป่วยที่นอนชมช่วยตนเองไม่ได้ ลดลง ๗ คน เหลือ ๒๑ คน จาก ๒๘ คน

อาการที่ช่วยตัวเองได้บางส่วนประมาณ ร้อยละ ๕๐ การเคลื่อนไหวต้องใช้แรงขึ้นลดจากจำนวน ๑๕๔ คน เป็น ๙๗ คน ลดลง ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๐๐๓ จาก ๒๐๙ คน มีผู้ที่มีการพัฒนาทางกายสู่ระดับสามารถร่วมกิจกรรมหนัก เช่น การออกกำลังกายแอโรบิค และทำอาหารเพื่อผู้อื่นได้ ๑ คน

มีข้อสังเกตการพัฒนาด้านจิตใจในผู้ป่วยที่ผ่านการบำบัดไปได้ ๓ วัน คือ เป็นประเภทปวดมากตลอดเวลา, จิตไม่นิ่งเป็นสมาธิ และหมดหวัง จำนวน ๒๒ คน ที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ ได้ เพราะภาวะทางกายไม่เอื้อต้องนอนชมตลอดเวลา มี ๑ คนพยายามออกมาร่วมกิจกรรม ภายหลังต่อมาพบว่าผู้ป่วยรายนี้พัฒนาพยาธิสภาพของโรคดีขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่วนจำนวนผู้ที่ปวดพอทนบ่อยๆ จากเดิม ๘๑ คน เพิ่มขึ้นเป็น ๘๘ คน ส่วนที่เพิ่มขึ้นหมายถึงผู้ป่วยที่ปวดมากตลอดเวลาหมดหวังพัฒนาขึ้นเป็นปวดพอทน, สับสนเป็นบางครั้ง ทั้งนี้ด้วยเหตุปัจจัยจากเวทนาทางกายลดลงเนื่องจากพิษทางกายและพิษทางใจถูกขจัดออกได้บ้าง และกลุ่มของผู้ป่วยที่อาการทางจิตประเภทแบบนานๆ ปวด รู้ถึงความสับสนเพิ่มจาก ๒ คน เป็น ๗๑ คน อาการทางจิตแบบปวดเบาๆ เพียงรู้สึกอ่อนเพลียบางครั้ง สามารถสลัดความสับสนได้เป็นส่วนใหญ่จำนวน ๓ คน

๓) จำนวนผู้ป่วยที่บันทึกได้ ๑๗๗ คน ผู้ป่วยอาการหนักมาก นอนชมช่วยตนเองไม่ได้จำนวน ๑๗ คน พบ ๑ ราย เพศหญิงอายุ ๓๘ ปี เป็นมะเร็งตับระยะสุดท้าย อาชีพขายวัสดุเคลือบเงาพื้นคลุกคลีกับสารพิษมากกว่า ๕ ปี ผ่านเคมีบำบัด ๓๕ ครั้ง พัฒนาจิตเปลี่ยนจากใช้มอร์ฟีนระดับปวดเป็นยาสมุนไพรได้หลังเข้าบำบัด ๓๐ วัน และเสียชีวิตหลังกำหนดกว่า ๖ เดือน ผู้ป่วยมะเร็งตับจะปวดรุนแรงมาก มีประสิทธิภาพอาหารโรคมะเร็งสุดท้ายกัดฟันข่มความปวดจนพันทีก่อนมรณภาพ ซึ่งการพัฒนาทางกาย และการพัฒนาทางจิตปรากฏดังนี้

(ก) การพัฒนาทางกาย มีรายละเอียดแสดงในตารางภาพ

ตารางภาพที่ ๓๙ สถิติรายละเอียดการพัฒนาทางกาย

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative %
Valid	นอนชมช่วยตัวเองไม่ได้	๑๗	๘.๑	๙.๖	๙.๖
	ช่วยตัวเอง ๕๐%, นิ่งรถเข็น	๖๓	๓๐.๑	๓๕.๖	๔๕.๒
	ร่วมกิจกรรมเบา, ไม่ประคอง	๘๐	๓๘.๓	๔๕.๒	๘๐.๔
	ร่วมกิจกรรมหนักได้	๑๗	๘.๑	๙.๖	๑๐๐.๐
	รวม	๑๗๗	๘๔.๗	๑๐๐.๐	
Missi	ออกจากการบำบัดก่อน	๓๒	๑๕.๓		
รวม		๒๐๙	๑๐๐.๐		

การพัฒนาทางจิต มีรายละเอียดแสดงในตารางภาพ

ตารางภาพที่ ๔๐ สถิติรายละเอียดการพัฒนาทางกาย

		Frequ	Percent	Vali- %	Cumu-%
Vali	ปวดมากตลอดเวลา-จิตไม่นิ่ง-หมดหวัง	๑๗	๘.๑	๙.๖	๙.๖
	ปวดพอทนบ่อยๆ สับสนเป็นบางครั้งไม่ปล่อยวาง	๕๑	๒๔.๔	๒๘.๘	๓๘.๔
	นานๆ ปวด รู้ถึงความสับสนปล่อยวางได้บ้าง	๗๒	๓๔.๔	๔๐.๗	๗๙.๑
	ปวดเบาๆ อ่อนเพลีย-สลับความสับสนได้ส่วนใหญ่	๓๔	๑๖.๓	๑๙.๒	๙๘.๓
	หลายวันถึงจะปวดทำใจได้ไม่วิตกว่าอะไรจะเกิด	๓	๑.๔	๑.๗	๑๐๐.๐
	รวม	๑๗๗	๘๔.๗	๑๐๐.๐	
Mis		๓๒	๑๕.๓		
รวม		๒๐๙	๑๐๐.๐		

(ข) สรุปภาพรวมสถานภาพปัจจุบัน (มิถุนายน-ธันวาคม ๒๕๕๓)

ตารางภาพที่ ๔๑ สถิติสรุปภาพรวมสถานภาพปัจจุบัน

		Frequency	Percent	Valid %	Cumulati- %
Vali-	ตาย	๒๔	๑๑.๕	๑๑.๕	๑๑.๕
	นอนซึม	๗๘	๓๗.๓	๓๗.๓	๔๘.๘
	ร่วมกิจกรรมในครอบครัวได้	๖๐	๒๘.๗	๒๘.๗	๗๗.๕
	ร่วมกิจกรรมสังคมภายนอกได้	๓๗	๑๗.๗	๑๗.๗	๙๕.๒
	รับเชิญเป็นวิทยากรได้	๑๐	๔.๘	๔.๘	๑๐๐.๐
	รวม	๒๐๙	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	

(ค) สรุปรายละเอียดการเสียชีวิต

ตารางภาพที่ ๔๒ สถิติสรุปภาพรวมสถานภาพปัจจุบัน

		ตายก่อนกำหนด	ตายตามกำหนด	ตายหลัง ๓ เดือน	ตายหลัง ๖ เดือน
	ไต	๐	๐	๐	๑
	ต่อมลูกหมาก	๐	๐	๐	๑
	เต้านม	๑	๐	๐	๑
	ปอด	๒	๐	๒	๑
	ตับ	๐	๐	๓	๔
	โพรงจมูก	๐	๐	๒	๐
	กระดุก	๐	๐	๐	๑
	ลำไส้ใหญ่	๐	๑	๐	๐
	กระเพาะอาหาร	๐	๐	๒	๐
	ท่อ-ถุงน้ำดี	๑	๑	๐	๐
	ปลายทวาร	๐	๐	๐	๑
	รวม	๔	๒	๘	๑๐

ผลวิเคราะห์การตายของผู้ป่วย พบว่า ตายก่อนกำหนด ๔ ราย, ตายตามกำหนด ๒ ราย, ตายหลังกำหนด ๓ เดือน ๘ ราย, และตายหลังกำหนด ๖ เดือน ๑๐ ราย ที่เหลือ ๑๘๕ ราย ยังมีชีวิตอยู่ ผู้ป่วยตายก่อนกำหนด ทั้ง ๔ ราย ก่อนเสียชีวิตมีอาการตรงกันดังนี้

- (๑) รับประทานผ่านลำคอไม่ได้ทั้งอาหารเหลว, ยาแค็ปซูล, ยาสมุนไพรที่เป็นน้ำ
- (๒) อาการโรคหนักมาก ไม่สามารถปลุกปลอบจิตให้เพียรพยายามได้ ๔ คน มี ๓ คนตายสงบ ส่วนอีก ๑ คน อาชีพรับซื้อวัว-ควาย ส่งโรงฆ่าสัตว์ตายไม่สงบ
- (๓) ปฏิเสธยาที่จัดให้ ซ่อนไว้ใต้ที่นอน

บรรณานุกรม

- พระธรรมธีรราชฆาตมุนี(โชดก ญาณสิทธิ์). **หลักปฏิบัติสมณะวิปัสสนา**. กรุงเทพมหานคร : กองทุนมูลนิธิพระธรรมธีรราชฆาตมุนี, ๒๕๓๑.
- ..... **วิปัสสนากรรมฐาน ภาค ๑ เล่ม ๑-๒**. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินติ้ง, ๒๕๓๒.
- พระมหาวิระ ธารโ. **กรรมฐาน ๔๐**. กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์, ๒๕๓๑.
- วัดคำประมง. **สมาธิบำบัดกับการรักษาโรคมะเร็ง**. สกลนคร : มปป. ๒๕๕๐.
- ศศิธร เขมาภรณ์. “การศึกษาเปรียบเทียบพุทธวิธีในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมกับการแพทย์แผนไทย”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.